kohal J. Teemant'i ja J. Tõnisson'i kabinetis. — R.-i sulest ilmunud töist mainitagu: Lahingu juhatus I (ilm. »Sõduri« lisana nr. 2—3, 1921 ja eriraamatuna Tallinna, 1921), Sõjaedu peatingimused (»Sõdur« 1921, lisad nr. 1, 4—8), Eestimaa sõjageograafia (litografeeritud väljaanne, Kindralstaabi kursustel aa. 1921—22 peetud loengud), Sissejuhatus kindralstaabi teenistusse I—II (litogr., 1922), Mõtted jalgväe taktika alalt (»Sõdur« 1922, lisa nr. 10—11 1923 nr. 2, 3), Sõjaline olukord ja tema hindamine (»Sõdur« 1923, lisa nr. 3—4), Juhi otsus ja selle kujunemine (Tall., 1927), Soome kaitseküsimus (Tall., 1927). Peale selle on R. avaldanud ajakirjas »Sõdur« ja selle lisades rea artikleid, nende seas a. 1926 teatava terviku moodustavaid kirjutisi sõjaväe väljaõppest ja kasvatusest ja toimetanud F. Martens'i teose »Sõda ja õigus« eestikeelse tõlke (Tall., 1927). Vabadussõja ajaloo seisukohalt on tähelepandav tema kirjutis »Lemsalu - Roopa - Võnnu - Ronneburgi lahing 19.—23. VI 1919« (»Sõdur« 1928, nr. 6—8).

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

REGULY, Anton, keeleteadlane ja etnograaf, sünd. a. 1819 Zirc'is Ungaris, õppis Budapesti ülikoolis ajalugu ja õigusteadust, asus a. 1839 Stokholmi, kus kuningl. raamatukoguhoidja A. I. Arvidsson (vt.) äratas temas huvi soome keele ja rahva vastu. Siirdunud samal a. Helsingi, täiendas ta end seal keeleteaduse alal, õppis lapi, soome ja eesti keelt ja asus a. 1841 Peterburi. Vene akadeemikute, eriti K. E. v. Baer'i (vt.), ja Ungari teadusteakadeemia toetusel viibis R. aa. 1843—46 uurimisreisil Euroopa-Venemaa ja Siberi soome-ugri rahvaste juures, õppides ära m. s. hulga nende keeli, ja avaldas Peterburi tagasi jõudnud esimese usutava Uurali geograafilis-etnograafilise kaardi. A. 1847 pöördus R. tagasi kodumaale, sai a. 1848 Budapesti ülikooli raamatukoguhoidjaks ja suri a. 1858 Budapestis. — Uurimisreisil saadud haiguse tagajärjel ei suutnud R. rikkalikult kogutud materjale lõplikult läbi töötada, tõlke puudumisel jäi isegi tema voguli ja ostjaki rahvaluule kogu esialgselt uurijaile kättesaamatuks ja alles hilisemad soome-ugri keeleteadlased, nagu P. Hunfalvy (vt.), J. Popay, samuti J. Budenz, B. Munkácsy (vt. neid) hakkasid kasutama R. kogusid. R.-t tuleb lugeda soome-ugri keelte uurimise õhutajaks Ungaris möödunud a. s. keskpaiku. Ta mõistis esimesena suurema osa uurali (soome-ugri, samojeedi) keeli ja oli esimene ungarlane, kes tundis ka eesti keelt.

K. E. v. Baer, Csoma de Köros u. Reguly (St. Petersburger Ztg. 1842, nr. 233 ja 236); Reguly-Album (1845); E. Zichy, III asiatische Forschungsreise VI (1905), lk. 56—62; E. Virányi, Ungari uurimused hõimrahvaste ning algkodu ülesotsimiseks (E. Kirj. 1927). *E. V.*

REI, August, politikamees ja ajakirjanik, sünd. 10. III 1886 Pillistveres Viljandimaal õpetaja pojana, õppis Tartu kroonugümnaasiumis, kus teotses radikaalseis õpilasringes, oli sunnitud »Taara« seltsis dets. 1902 ühe kinnise õhtu korraldamise pärast koolist lahkuma ja siirdus Novgorodi gümnaasiumi, mille lõpetamise järel astus sügisel 1904 Peterburi ülikooli õigusteaduskonda. R. võttis agarasti osa Eesti revolutsioonilisest liikumisest 1905. a., toimides kõige pealt Tartus Vene sots.-dem. partei Tartu komitee liikmena, kus tema algatusel m. s. välja anti eestikeelne hektograafeeritud revolutsioonilaulik. Kui 1905. a. suvel Tallinna sots.-dem. tegelased suuremal arvul arreteeriti, asus R. Tartus ärapeetud sots.-dem. konverentsi otsuse põhjal ühes A. Ostraga (vt.) 1905. a. augustis Tallinna tööle, aitas ellu kutsuda Tallinna vabrikuis sots.-dem. ühinguid ja arendas agarasti parteilist propagandat. Hoolimata alanud reaktsioonist jätkas ta seda tegevust ka paaril järgneval a., võttis 1906. a. osa põrandaaluse ajalehe »Sotsialdemokradi« toimetamisest ja tegi kaastööd ka Tartus ilmuvale pahempoolsele ajalehele »Hommik« (vt. J. Jans). Ka ilmus neil ajul tema poolt K. Raua varjunime all tõlgituna K. Kautsky töö tiitliga »Suur Prantsuse revolutsion. Klassi-tulude vastolud a. 1789« (Tartu, 1906). Agara organiseerimistöö tagajärjel viisid sotsiaaldemokraadid II duuma valimistel 1907. a. alul Eesti kubermangus kolmest saadikust kaks sots.-dem. pooldajat (M. Murten'i ja P. Pärn'i) läbi. Süveneva reaktsiooni ajul loobus R. põrandaalusest tegevusest ja asus kevadel 1907 Peterburi õpinguid jätkama, lõpetades selle ülikooli õigusteaduskonna sügisel 1911. Üliõpilasena oli ta Peterburi Eesti Üliõpilaste Seltsi liige ja võttis osa selle seltsi väljaandena ilmuvate albumite »Ääsi tules« I ja II toimetamisest. M. s. avaldas ta mainitud albumi I köites (Peterburi 1908, lk. 47—96) pikema kirjutise «Karl Marxi mälestuseks«. Selle järel astus ta sügisel 1912 vabatahtlikuna sundaega vene sõjaväes teenima ja siirdus 1913. a., tagavara-lipnikuna väeteenistusest vabanenud, Viljandisse, kus teotses advokaadina. Ilmasõja ajal teenis R. ohvitserina Peterburi kindluse kahurväes, asudes peamiselt Sestroretskis, ja viibis suvel 1917 Põhja rindel. 1917. a. Tallinna siirdunud, võttis ta agarasti osa Eesti rahvuslikkude väeosade organiseerimisest. 1917. a. juunis Tallinnas peetud Eesti sõjaväelaste I kongressi poolt ellukutsutud Eesti sõjaväelaste ülemkomitee abiesimehena kaitsis ta energiliselt